

ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

18 липня 2018 року
№ 28 (67)

Новий порядок нормативної оцінки землі

Із учорашнього дня, 17 липня, набрав чинності наказ Мінагрополітики та продовольства України від 27.03.2018 р. № 162, яким внесено зміни до Порядку нормативної грошової оцінки земель населених пунктів, затверджений Наказом Мінагрополітики та продовольства України від 25.11.2016 р. №489.

Про це повідомляє прес-служба ДФС.

Порядком передбачено, що для земельних ділянок, інформація про які не внесена до відомостей Державного земельного кадастру та у разі, якщо у відомостях Державного земельного кадастру немає коду Класифікації видів цільового призначення земель для земельної ділянки, коефіцієнт, який характеризує функціональне використання земельної ділянки (Кф) при розрахунку її нормативної грошової оцінки застосовується із значенням 3,0.

Отже, такі платники повинні подати до контролюючих органів уточнюючі податкові декларації за друге півріччя 2018-го з новою довідкою (витягом) про нормативну грошову оцінку земельної ділянки, яка видана з врахуванням вимог Порядку (з 17.07.2018 р.), як це передбачено ст. 286 ПКУ.

Через помилки в Держгеокадастрі забрали врожай

«Найважливішим елементом є виправлення помилок у Державному земельному кадастрі, але цей процес досить тривалий. Навіть у країнах Європи досі виправляють помилки, хоча їхні кадастрові бази існують вже багато років», – зауважив начальник Головного Управління Держгеокадастру у Полтавській області Вадим Чувпило ще в 2017 році. На той час у відомостях Держгеокадастру були наявні 52 тисячі технічних помилок.

За цей рік багато що змінилося, наприклад, торік 6 грудня уряд

ухвалив постанову, якою впроваджений взаємообмін інформацією між двома реєстрами – земельним кадастром та реєстром майнових прав Мін'юсту, що дозволяє перевіряти інформацію в режимі онлайн, блокувати реєстрацію подвійних договорів оренди та частково виправляти помилки. Але ці помилки можуть призвести і зараз до різних «незрозумілих» ситуацій.

Так у Сумській області з поля, яке вже вісім років обробляє агрофірма «Хотінська», невідомі збрали та вивезли урожай озимої пшениці. Всього

вивезли 70 тонн зерна з площі 17 га. Аграрій оцінив збиток у 350 тис. грн. Про це повідомив голова Асоціації аграріїв Сумського району Сергій Карпенко.

Коли директор агрофірми Віктор Фоменко виявив на полі чужу техніку, викликав поліцію та представників Асоціації.

Як виявилось, зібрати урожай надійшло розпорядження з Державної фіскальної служби.

Представник фіскальної служби, який теж приїхав на поле, повідомив, що служба отримала повідомлення від Держгеокадастру про те, що це поле захоплене

самовільно, тому податківці вирішили зібрати урожай на користь держави.

«Податківці про майбутні дії начебто повідомляли у Хотінську ОТГ та фермера Фоменка, залишивши на полі табличку-попередження», – йдеться в повідомленні.

Фермер та голова ОТГ заперечили це.

«Офіційний лист від ДФС про це поле ми отримали у кінці червня. Одразу ж нашого землерозпорядника я направив до Держгеокадастру. Звісно, зі всіма відповідними документами, в тому

числі, договором оренди, де сторони – фермер Фоменко та наша сільрада... тому сьогоднішніми діями ДФС здивовані не менше за фермера», – повідомив голова ОТГ Микола Торяник.

Віктор Фоменко написав заяву про повернення незаконно вилученого у нього урожаю на ім'я начальника управління ДФС у Сумській області.

Залишається відкритим питання: хто повинен оплачувати роботу техніки, що незаконно збирала урожай? Держава або ті чиновники, відмінна взаємодія яких призвела до незаконного захо-

МИ ДОВГО МОВЧКИ ВІДСТУПАЄМО

Про головне

Уже більше, ніж чотири роки тому під таким заголовком - «Завойоване кров'ю не віддамо» - мені заблагосля написати статтю, яка 20 березня 2014 р. була опублікована у газеті захисту інтересів селян «Сільські вісті». Усі ми в ті дні перебували у стані ейфорії, піднесення й очікування наreitі розбудови своєї держави задля народу, а не зграї ненажерливих багатіїв-олігархів, котрі, мов ті п'явки чи й круки, з усіх сил навіжено в'їлися в Україну і висмоктували, видовбували з неї уже останні, здавалося, сили. Ого-го які величезні надії за наслідками кровопролитного Майдану-2, який слідом назвуть Революцією гідності, поклали ми всі на нову владу тоді. На владу, яка навзаємін «сім'ї» Президента-втікача Віктора Януковича немов на крилах злетіла у столичні установи на кийські пагорби ціною, повторюємо, загибелі Небесної сотні патріотів і героїв. Але ейфорія ейфорією, однак ж дійсно уже більше, ніж чотири з лишком роки тому ми мали законні підстави очікувати рішучого розвороту своєї країни на той курс, на який вона з багатощими обіцянками і перспективами виходила, здобувши вистраждану і давно вимріяну багатьма поколіннями українського люду незалежність. Щоби зараз не заходжуватися переповідати перипетії і настрої тих часів, без будь-яких правок та вилучень чи, навпаки, доповнень друкуємо у повному обсязі статтю «Завойоване кров'ю не віддамо». Аби й нагадати нашим читачам, на що сподівалися і на що ми усі розраховували, ще точніше – що завойовали тоді і кров'ю полеглих. Бо хто міг дозволити собі повірити, що смерть Небесної сотні може виявитися марною?

Отже, публікація березня 2014 року:

ЗАВОЙОВАНЕ КРОВ'Ю НЕ ВІДДАМО

«Найбільшою несподіванкою для Дніпропетровщини стали мало ніби призначення тут губернатором одного з найбагатших олігархів України Ігоря Коломойського. Та на диво «рядовий» народ сприйняв мільярдера спокійно і навіть з розумінням. Хоч і з вичікуванням, як він себе поведе. Реакцію людей висловив «ударівець» й активний учасник кийського Майдану Петро Грицаюк з Апостолового. «Для остаточних висновків нам ще треба дочекатися, – сказав він, – кого в області призначать головами районних

Свою Україну любить.
Любить її... во врем'я люте.
В останню, тяжку минуту
За неї Господа молить.
Т. Г. Шевченко.

адміністрацій». То Петро Михайлович знає, чого доводиться побоюватися. Адже як тільки в оточенні Коломойського в якості його радника з'явився «давній» і тривалий час тут не потопаючий голова ОДА Микола Швець, дійсно насторожилася вся область. Приємно це Миколі Антоновичу чи ні, але на людський роток не накинеш платок: як стверджує Грицаюк, в Апостоловому відразу й пригадали, що «за тих часів посада очільника районної виконавчої влади «коштувала» не менше 50 тисяч доларів». А вперте бажання губернатора-попередника, а донедавна ще і віце-прем'єра Кабміну Олександра Вілкула за будь-яку ціну вберегтися зі своєю Партією регіонів «на поверхні» в області спонукали ватажка ГРАДУ - «Громадянського активу Дніпра» - Андрія Денисенка на мітингу патріотичних сил, який відбувся в обласному центрі 5 березня, розповісти, що «при Вілкулу усі підрядні організації половину отриманих з бюджету коштів на будівництво доріг, газопроводів і інших об'єктів «відкатами» повертали «благодійникам». Більше того, за словами Денисенка мерщій фінансувалися так звані «ямкові» ремонти вулиць, коли віддавати ніби доводилося «й усі 90 процентів».

І вже геть бурхливі хвилі обурення та нерозуміння здійняли тут кадрові рішення передусім стосовно органів правопорядку, прийняті в центральних кабінетах влади. Як от поява на чолі обласного управління МВС полковника Георгія Гогуадзе. Ще точніше – його повернення сюди на найвищу сходинку відомства. Оскільки Гогуадзе уже працював раніше заступником ГУ МВС в області і залишив про себе не краєц «спогади». Саме у ті часи, заявила нам, журналістам, група слідчих кількох райвідділів міліції, котрі попросили не називати їхніх прізвищ, взяла початок ганебна «традиція» розслідувати тільки ті кримінальні справи, які гарантували «фінансові вигоди». Оскільки «живі гроші в міліції чекали і вище». А це й не становило, якщо на те пішло, секрету для тутешніх євромайданівців, але з ними «ніхто ж не радився і не звирів нові призначення на предмет порядності і моральності претендентів». Один з лідерів дніпропетровського Євромайдану Віктор Романенко повідомив тепер на прес-конференції в ІА «Міст-Дніпро», наче є уже свідчення появи «прейскуранту на прибуткові посади в органах». Скажімо,

хто спить і бачить себе головою обласного УБОЗу – управління боротьби з організованою злочинністю - «має купити посаду за цілий мільйон гривень».

І як не вірити цим «чуткам», якщо «наповал вже убило дніпропетровців призначення заступником Георгія Гогуадзе Вадима Фокіна» – також давнього знайомого місцевого населення. Свого часу він тут пройшов шлях від слідчого лінійного відділення міліції на станції Павлоград до начальника управління МВС по всій Придніпровській залізниці. А коли МВС України очолював Юрій Луценко, у Дніпропетровську діяла Громадська рада нагляду за діяльністю органів правопорядку. І тут досі не можуть забути публікації у місцевій газеті «Лица», автором яких був і нинішній лідер «Дніпропетровської правозахисної Спільни» Василь Сухов. Оскільки у них розповідалося, яким чином «заробляв «ліві» гроші полковник Фокін». Читаємо: «Джерела отримання ним хабарів – це начальники пасажирських потягів та особи, котрі займалися торгівлею на перонах і вокзалах. Усі вони платили «відкупні». А далі розповідалося і про підлі провокації. Тільки послухайте: «На тій чи іншій станції провідників хтось просив до Харкова, Києва чи іншого міста провезти чималий пакет – не наче в ньому подарунок для дитини, який «прийдуть до вагона і заберуть». Однак на станції призначення раптом забігали хвацькі хлопці і в пакетах знаходили... наркотики. Діло, як ви розумієте, серйозне, і щоби його «зам'яти», бідолашні провідниці платили від 100 до 500 доларів готівкою. Зараз же лишається нам докинути, що публікації, які цитуємо, друкувалися ще у 2005-2007 роках, і з тих пір та по сьогодні їх з одного боку ніхто не спростував, з іншого ж ніхто на них і не реагував. Більше того, а вже у січні цього року нардеп і экс-міністр МНС Віктор Балага опублікував звернення до послів США, Канади і країн ЄС з проханням запровадити візові санкції «проти деяких чиновників і силовиків, причетних до кровавих побиєць і терору». То під №32 у його списку значився «Фокін Вадим Олегович – перший заступник начальника ГУ МВС України у Київській області». Однак це не завадило йому з'явитися на аналогічній, як бачимо, посаді тепер у рідній Дніпропетровській області.

Читайте - стор. 4, 5

Вже, напевно, нічому не здивується загартований фермер, який пройшов багато важких доріг на шляху до успіху свого господарства. Та, на жаль, навіть сильний господар не може бути впевненим у завтрашньому дні. Як не аномальні кліматичні умови ставлять перешкоди на шляху, так різні установи, які мають співпрацювати та допомагати розвивати фермерське господарство на благо країни, намагаються «дати під дих», знищити сільськогосподарську справу. Фермери звикли долати труднощі,

перемагати, але от що робити, якщо господарство спіткає подвійний удар та ще і в самий розпал косовиці. Подібне і трапилося в С(Ф)Г «Любава», у селі Знаменівка Новомосковського району, яке існує та процвітає під керівництвом Олександра Суліми, який за сумісництвом є також головою Асоціації фермерів та приватних землевласників цього ж району.

Надзвичайний випадок

Чому в СК «Універсальній» на вигадки багаті?

С(Ф)Г «Любава» існує з 2000 року, і з самого початку своєї роботи постійно розвивається, втілює в життя новітні технології, експериментує з новими культурами та показує себе як лідер виробництва в аграрній сфері. Тому для повсякденної діяльності нова техніка була вкрай необхідна. І в кінці 2016 року господарство придбало новий комбайн *New Holland TC5.90*. Щоб бути впевненими і спокійними за нову техніку, його застрахували в ПАТ «Страхова компанія «УНІВЕРСАЛЬНА» з якою було укладено договір № 3111/205/006934 добровільного страхування наземного транспорту від 25 жовтня 2017 року.

Все йшло добре, але 28 червня по всій Україні пройшли шквальні дощі з грозами. Не минула стихія і С(Ф)Г «Любава». Під час збору врожаю ріпаку о 23.00 в комбайн влучила блискавка. І хвала Богу, що під час того, як вона влучила в машину, ніхто не постраждав. Але от комбайн повністю вийшов із ладу, а саме – його автоматика.

Вся надія керівництва господарства була на СК «Універсальна», бо всі розуміли, що ремонт такої техніки буде не з дешевих. Та і страхова була оформлена на випадок саме таких обставин.

Двадцять дев'ятого червня о 8 годині ранку голова господарства повідомив про цей випадок страхову компанію «Універсальна». Повідомлення цього ж дня було зареєстровано за № 67344.

І от саме з цього моменту і почалась історія, події навколо якої просто нищать фермерське господарство, «викручуючи йому руки».

Зі сторони господарства всі умови договору були виконані, «Любава» звернулася до таких інстанцій, як МЧС, МВС, Дніпропетровський регіональний центр з гідрометеорології,

Сервісну службу ТОВ «Бізон Імпорт», які надали всі необхідні довідки про стан кліматичних умов, про що свідчать відповідні документи. Акти, довідки, медичні книжки працівників, - все це було зібрано в найкоротший час.

Всі документи були відправлені на електронну адресу інспектора СК «Універсальна» Руслана Красноплахтича та цінним листом на головний офіс.

Але ж як цікаво виходить. Зі своєї сторони господарство все владнало, всі документи надали і згідно із законом та відповідно до п.2 ч.1 ст. 988 Цивільного кодексу України, страховик зобов'язаний протягом двох робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення страхової виплати. Але цього не сталося. Мало того, уповноважений представник страхової компанії на місце пригоди не виїжджав. В усній формі, по телефону, аж через чотири дні, повідомив про відмову в виплаті страхового випадку, аргументуючи це тим, що «...комбайн же не згорів!». **Офіційного документа з поясненнями, підписом та печаткою на даний момент господарство так і не отримало!**

Мало того, що фермерське господарство «Любава» тиждень тримали в невідомості в самий пік збирання врожаю ріпаку, заборонили ремонтувати комбайн власними силами, так ще і відмовляють в виплаті страхового полісу, бо комбайн же цілий, він же не згорів, нічого не втрачено, хоча це супере-

чить страховій угоді та законодавству України.

Через неправомірну діяльність СК «Універсальна» та затягування ситуації постраждало не тільки господарство «Любава», але і партнери, з якими були заключені угоди з надання послуг зі збору зернових. Відтак ТОВ «Агрофірма «Ісіда» (Павлоградський р-н), до якого так і не доїхав комбайн «Любава», через бездіяльність страхової та вчасно не наданої відповіді, втратило велику частину врожаю ріпаку, бо він просто висипався на землю.

Фермерське господарство «Мішин і Мішин» (с. Піщанка Новомосковського р-ну), також не доотримало урожаю озимої пшениці (вона почала осипатись) і було змушене шукати інший комбайн для збирання урожаю в розпал косовиці.

С(Ф)Г «Любава» зазнало величезних втрат саме через ситуацію зі страховою компанією «Універсальна».

Який буде фінал цієї історії, ніхто не знає, але ми завжди віримо в силу закону, справедливості і маємо надію, що більше ніхто не буде опуканий такою страховою компанією, як «Універсальна».

Ніяких письмових повідомлень від страховиків станом на 16 липня господарство не має. Затягування розгляду цієї справи призводить до непоправних збитків господарству у вигляді загибелі невчасно зібраного врожаю на полях та невиконання зобов'язань перед третіми

ВІД РЕДАКЦІЇ. Ми навели певні довідки про страхову компанію «Універсальна» і з'ясували цікаві речі. Згідно з Аналітичним дослідженням Міністерства аграрної політики та продовольства України за проектом «Розвиток фінансування аграрного сектору в Європі та центральній Азії (ІФС, Група світового банку)» страхова компанія «Універсальна» займає 8,3% ринку, сума зібраних премій більше 20,4 млн. грн., що становить 35,4%, від суми премій всіх компаній що брали участь у дослідженні. А от виплат у них – НУЛЬ! Чи не дивний збіг фактів?! Тож думайте, аграрії, з ким укладаєте угоди зі страхування врожайів та майна.

Блискавка влучила у найвразливіше місце - автоматику комбайна.

особами, що потягне за собою штрафні санкції та втрату ділової репутації. І це в пору жнив, коли кожен день на рахунок у господаря, коли «один день рік годує».

Але С(Ф)Г «Любава» бореться за справедливість до кінця! Адже воно не покинуло у біді сам на сам, за ним стоять потужні та дієві фермерські організації, як районна, так і обласна – Асоціація фермерів та приватних землевласників.

Ольга СУЛИМА.

Для сімейних фермерських господарств спрощено оподаткування

Сімейні фермерські господарства отримали пільговий порядок сплати єдиного соціального внеску. Відповідні зміни до Податкового кодексу прийняла Верховна Рада України 10 липня. За відповідний законопроект проголосувало 229 народних депутатів України.

«Відтепер українські фермери та їх сім'ї, які проживають в селах, стають повноцінними підприємцями та отримують ряд переваг. Офіційний підприємницький статус за пільговим оподаткуванням дозволяє їм виходити на нові організовані ринки та збільшувати свої прибутки. Крім того, сімейні фермерські господарства зможуть долучитися до державних програм підтримки та розвивати свій бізнес», - зазначив заступник міністра аграрної політики та продовольства України Віктор Шеремета, коментуючи рішення парламенту.

Віктор Шеремета подякував народним депутатам за підтримку фермерства, а також додав, що прийняті зміни є важливими не лише для фермерів, а й для всієї України, адже стимулюватиметься підприємництво на селі, а отже, будуть з'являтися нові робочі місця та зростатиме благополуччя селян.

Зокрема, прийняті Законом зміни встановлюють:

- пільговий порядок сплати єдиного соціального внеску для всіх членів сімейного фермерського господарства;
- сплату податку на доходи фізичних осіб з орендної плати за земельні ділянки (паї) до місцевих бюджетів за місцезнаходженням таких земельних ділянок.

ДОВІДКОВО:

Законом України № 6490-д «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств» забезпечується можливість для мешканців села легалізувати свою діяльність у формі підприємницької діяльності для фізичних осіб - підприємців, які організували фермерське господарство, в тому числі сімейне, та надається їм можливість бути платниками єдиного податку четвертої групи.

Ніяка заборона на закупівлю молока другого гатунку поки не запроваджується

З 1 січня 2020 р. по 1 січня 2022 р. буде встановлено перехідний період, протягом якого молоко 2-го гатунку продовжуватиме приймати, але вже винятково для виробництва нехарчових продуктів (наприклад, кормів для тварин або казеїну). Про це зазначила заступник міністра аграрної політики та продовольства Олена Ковальова.

«З 1 липня нічого не змінилося, молоко 2-го гатунку не відмінили. Селяни та всі ті, хто виробляє молоко, можуть спокійно його здавати на підприємства до 1 січня 2020 року. Тобто, на підставі чинного законодавства до 2020 року молоко абсолютно всіх гатунків, у тому числі і другого, приймається і використовується молокопереробними підприємствами для харчових цілей», - відмітила Олена Ковальова.

Разом з цим, з метою підвищення якості молока та встановлення єдиних, адаптованих до норм ЄС вимог щодо безпечності, якості та гігієни при виробництві та введенні в обіг молока, молочива та молочних продуктів, Мінагрополітики було розроблено проект наказу «Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів».

Вказані вимоги мають на меті запровадити належну виробничу практику виробництва, переробки, введення в обіг молока та молочних продуктів. Для забезпечення належної якості та безпечності при виробництві молока держава надає значну фінансову підтримку. Так, скористатися коштами та підвищити якість своєї продукції виробники можуть в рамках програми підтримки тваринництва (4 млрд на 2018 рік) та програми розвитку фермерства і кооперації (1 млрд грн).

«Коли 30% молока, що йде на переробку, це молоко другого гатунку, то очевидно, що необхідно час та умови, для того, щоб селяни або ті, хто виробляють молоко другого гатунку, мали можливість переорієнтуватися, перебудуватися. Тому держава здійснює і фінансову підтримку, й інформаційну», - підкреслила Олена Ковальова. Як відомо, на сьогодні здійснено нарахування дотацій фізичним особам за вирощування молочної ВРХ у сумі 6,7 млн. грн, сільгоспідприємствам за утримання корів у обсязі 259,2 млн грн та компенсацію відсотків за кредитами в обсязі 21,4 тис. гривень.

Прес-служба Мінагрополітики.

Левка Лук'яненко абсолютно заслужено називають «батьком української незалежності». Саме він найбільше доклав розуму і серця, і рук до творення «Акту про державну незалежність України», ухваленого Верховною Радою 24 серпня 1991-го року. Того бурхливого вікопомного дня у Левка Григоровича був день народження, та впродовж нього він геть забув про свою 63-тю річницю життєвої і політичної зрілості. Їй передував тернистий шлях багаторічної боротьби за право української нації на власну долю, шлях тюремного ув'язнення довжиною у 28 років, на який він став свідомо, завдяки власним переконанням. Довгих 72 дні в 1961-му він перебував у камері смертників, засуджений Львівським судом до розстрілу за те, що «з 1957-го виношував ідею відриву УРСР від СРСР, підривав авторитет КПРС, зводив наклепи на радянську владу».

Пам'ятаймо заповіти Батька

Вибір шляху

Народився Левко Лук'яненко в селі Хрипівка Чернігівської області, поблизу Стародубського шляху, в 1928-му. Найяскравіші дитячі враження залишилися від маминих пісень, які вона співала під час роботи, зокрема і «Ще не вмерла Україна». А тато вчив його «бути чесним і завжди допомагати людям». На свята він купував не горілку, а цікаву книжку, спонукаючи дітей до освіти. Голодомор залишився в пам'яті малого Левка як щось страшне і незбагненне, коли своя ж влада зумисно прирікає свій народ на невідворотну стражденну смерть. Їхня родина дивом уціліла лише тому, що батько закопав мішок з картоплею прямо на стежці до хати, і ретельно утримував землю зверху. Сільські активісти довгими залізними шупами продірявили всю садибу, а стежку не зачепили. Другий період масового жаху 37-го, який охопив усіх селян, Левко Лук'яненко описав пізніше так:

«Спочатку забирали і розстрілювали багатьох. За службу в армії Української народної республіки, в загонах Зеленого або за участь в політичних партіях. А потім забирали навіть за анекдоти про Троцького чи Леніна... Кожен в селі відчув, що і його можуть арештувати».

Після визволення від німецької окупації Левко Лук'яненко 16-літнім забирають до Радянської армії. Служити довелося в окупованій Австрії. Вразила велетенська прірва між рівнем життя в Україні і там, неможливо було порівняти наші глиняні очеретяні хати і добротні кам'яні австрійські будинки. Служити в різних місцях довелося аж до 1953-го. Саме в Австрії Левко Лук'яненко бачив, як вагонами везуть до Європи українську пшеницю, а в цей час в Україні вмирали люди від голоду в 47-му.

- У мене було велике обурення цією несправедливістю, - пригадав він, - яку я усвідомлював поступово. Врешті вирішив, що піду шляхом Северина Наливайка, буду боротися за самостійну Україну. Я тоді став і поклявся перед небом у цьому.

Після демобілізації в 53-му Левко Лук'яненко вступив до Московського університету на юридичний факультет. Бо вирішив, що у боротьбі найкраще допоможе знання законів. Вчитися було важко морально і фізично. Доводилося ночами розвантажувати вагони, щоб мати якийсь хліб на прожиток. Із отриманням диплому його напра-

вили на роботу пропагандистом Радехівського райкому Львівщини. І вже тут Левко Григорович, часто буваючи в селах району, увібрив у себе ту жагу до волі, яку демонстрували воїни нескореної Української повстанської армії і переважна більшість населення:

«Перебування в Західній Україні показало мені, настільки той повстанський рух був благородний. Люди не захищали свої класові інтереси, а йшли за самостійну Україну, бо розуміли, що тільки своя держава може гарантувати нормальні умови життя і достаток».

Там Левко Григорович обличив свою юнацьку мрію - завдяки освіті досягти високого державного поста і повернути закони на користь людей - і звільнився з роботи, ставши адвокатом. Бо зрозумів, що діюча система не дасть йому цього зробити. У Радехові він зустрів перших однокласців, Степана Віруна і Василя Луцьківа, а в Глинянах - Івана Кандибу та Олександра Лібовича, з якими почав створювати Українську Робітничо-Селянську спілку. Вона ставила за мету легальне, на підставі Конституції УРСР, створення власної держави, бо «зло є червона московська окупація, яка в людей все забирала і їх самих нищить, грабує, убиває. За що? За те, що вони, люди, українці, щось хотіли зробити добре».

Деякий час підпільникам вдавалося бути непоміченими відповідними органами, та в 1961-му групу арештовують. На допитах ніхто з них не покався, не просив милостині в окупантів. Левко Лук'яненко як юрист доводив своїм кагам:

- Наша діяльність за статтею 14 Конституції УРСР є абсолютно законною, адже республіка зберігає за собою право виходу з Союзу. Коли ж ви хочете покарати моїх батьків, братів і сестер, то це ви робите гріх, а не я. Бо я стою на правді, а ви брешете. Ви брехали, що Україна має право виходу на основі Конституції, а тепер мене судите за те, що я цьому повірив. Тож мораль на моєму боці, а не на вашому.

«Другий університет»

Після 72-х днів перебування в камері смертників розстрільний вирок Верховний суд замінив на 15 років тюрми. Перебування в ній Левко Лук'яненко згодом назвав «другим університетом», бо в 61-му в Сосновці, що в Мордовії, сиділи сотні вояків УПА, «лісових братів» з Прибалтики, повстанців з Кавказу.

На спомин

«Самостійність України - це настільки велика ідея, що за неї і до мене з десяток поколінь, або й більше, померли. У всьому світі нація, що потрапила під окупацію, бореться за незалежність, - написав він згодом. - За це боролися кращі сини нації, отже, я став на правильний шлях. Скільки я пройду по ньому, залежить від Бога, від долі. Приклад я бачив в українських повстанцях, які гордились тим, що в них вистачило духу взяти зброю і воювати на своїй землі проти зайд, які приперлися до нас. Їх судили на 25 років, і вони не плакали і не корились, а сміливо несли честь українського політв'язня. Повезло, я сидів разом із командиром Тернопільської військової округи Омеляном Польовим та Львівської - Василем Левковичем. Це золоті люди, кращі сини нашої нації. Я поставив собі завдання вивчити характер нашого національно-визвольного руху. Вивчав і діяльність КДБ низу, яке дозволяло своїм агентам вбивати будь-якого радянського чиновника в районі, окрім першого секретаря та начальника районної КДБ, щоб втертися в довіру до повстанців».

Після завершення терміну ув'язнення Левко Лук'яненко за запрошенням фронтовика, колишнього секретаря Спілки письменників України Миколи Руденка, долучається у 1976-му до створення Української Гельсинської Групи. До неї входили такі відомі діячі правозахисного руху, як генерал Петро Григоренко, письменник Олесь Бердник, Оксана Мешко, Олександр Тихий. Хоча часи були дещо інші, та арешт групи, що документувала порушення прав людини і нації, не забарився. Під кінець другого терміну ув'язнення, у 88-му, Лук'яненка, як особливо небезпечну для окупаційної влади людину, хотіли вивести за кордон, та він відмовився. Україна в період перебудови почала дієво виборювати власну самостійність, тож його знання, величезний досвід і непохитна воля неабияк знадобилися.

«Найщасливіший день у житті»

Ставши в 1990-му народним депутатом України, Левко Лук'яненко долучився до Народної Ради, яка відстоювала демократичні цінності і налічувала 140

чоловік, був заступником її голови. За його спогадами, вони агітували групу із 239 комуністів напружено до 12-ї ночі щодня, переконуючи їх у своїй правоті, що дозволило вже 16 липня 1990-го ухвалити Декларацію про державний суверенітет України. Це була практично програма побудови незалежної держави. А вже через рік Україна нею стала. Події почали розвиватися надзвичайно стрімко - 19 серпня 91-го в Москві відбулася спроба державного перевороту, мета якого була відвернути підписання договору між республіками. Та президент Росії Єльцин вивів на вулицю танки, люди його підтримали, заколотників арештували. Україна завмерла в очікуванні - що буде далі?

- Мені на основі моєї такої політичної інтуїції прийшла така, знаєте, спасена думка, що зараз є момент, коли необхідно проголосити Незалежність Української держави, - пригадав згодом Левко Лук'яненко. Я виступив із цією думкою на Народній Раді, яка схвалила її одразу. Мені доручили створити документ, який би не викликав різноманітних і був максимально коротким, щоб за нього зразу, змаху проголосували комуністи. І щоб у ньому була лише одна ідея - Україна є незалежною державою. Часу було лише півтори години, то я попросив ученого Леонтія Сандуляка допомогти мені. Після цього документ підправила Народна Рада, і в такій редакції Леонід Кравчук 24 серпня поставив його на голосування. А текст «Акту про державну незалежність України» доручив зачитати не мені, а письменнику Володимирі Яворівському. У цьому був свій сенс - його знали як письменника, а мене як націоналіста. Прослухавши Акт, Станіслав Гуренко попросив перерву для консультацій. Після неї ми разом, значною конституційною більшістю, ухвалили Акт. Тоді ж на 1 грудня призначили референдум щодо його схвалення. Ейфорія була незвичайна, а на площі біля Верховної Ради стояли тисячі людей, гаряче підтримуючи наші дії. І вже увечері на велелюдному мітингу на Софійській площі, який транслювали усі радіостанції України, зачитати текст Акту доручили мені. Пізно ввечері, коли я добрався до свого села Хотів поблизу Києва, дружина Надія привітала мене з днем народження, я забув про нього. Це був найщасливіший день в моєму житті!

Заповіти Апостола Незалежності

Сьомого липня, за півтора місяця до 90-ліття, Левко Лук'яненко не стало... Він працював майже до останнього дня, залишивши чимало настанов нам. Зокрема вважав, що війна Росії проти України є не примхою Путіна, а наслідком багатовікового імперського мислення. Проти цього найкраще застосувати справжні економічні санкції, чого ні Україна, ні світ досі ще не роблять. Економічний крах імперії допоможе свободі багатьох підневільних народів, їхні республіки в різний спосіб вже заявили про такі наміри, зокрема Кубань, Чечня, Карелія, Татарстан, Якутія, Башкирія тощо. Особливо гостро виступав Левко Григорович проти підпорядкування Української церкви іншій державі:

- Церква, яка називає себе Українською, не може підлягати Москві. В Україні повинна бути заборонена діяльність Української православної церкви Московського патріархату. Наша держава має повністю очиститися від російських імперських слідів. Мойсей виводив євреїв з єгипетської неволі сорок років. Водив їх по пустелі, поки не померли старі люди і не народилося нове, вільне покоління. От у нас є нове покоління, яке народжується в умовах війни. Прискорити прогрес майже неможливо.

Такі воістину пророчі слова. Усі, хто близько знав Левка Григоровича, відзначали його простоту і доступність. Він не виділяв перед собою нікого, до всіх ставився рівно. Ніколи не гнівався на своїх ворогів усередині України, вважачи їх «забандуєними Москвою». А ось що онук правозахисника і Героя України Захар Стасів сказав про країні часи патріарха українського націоналізму:

- У нього завжди був основний план - займатися про-світницькою роботою, допомагати хлопцям в АТО. Була ідея створити брошуру для бійців на передовій «Чому я захищаю Україну?» А війна, вважав, закінчиться тоді, коли ми будемо прагнути не миру, а перемоги!

Дотримання цих заповітів українцями буде найкращою пам'яттю про Левка Лук'яненка, легенду українського руху за Незалежність.

Підготував
Григорій ДАВИДЕНКО.

! У двадцять років я дав обітницю небу - здобути Україні волю

Левко Лук'яненко

Продовження. Початок - стор. 1

ТАК ЩО можна зрозуміти новостворене в області політичне об'єднання прогресивних сил «Демократичний альянс», яке виступило на чолі Микити Продваниця закликало землеквіль створювати базу даних для локрастії всіх, «хто використовував погони, суд-дівська мангіла або й елементарне свавілья заради власного збагачення». Але не тільки їх. І чиновників та депутатів, котрі «перевизували свої повноваження та діяли відверто злочинним чином». Бо «здивувало» місцевих революціонерів і таке: у Дніпропетровську після Києва чи не найлопотіше діяли так звані гітлушки. За що в першу чергу й поплачує посадою попередній очільник обласної міліції Віктор Бабенко. Але він пішов майже з гордо власного головова. Оскільки заявив, що «командував тільки своїми підлеглими», а «хто командував гітлушками – питайте Євгена Удода». Себто голову обласної ради. Не бездіставно, схоже, «перевів стрілки». А вже хвацькі «білий» невідомого походження «виступали» з приміщення обласної ради. Не бездіставно, схоже, «перевів стрілки». А вже хвацькі «білий» невідомого походження «виступали» з приміщення обласної ради. Не бездіставно, схоже, «перевів стрілки».

Не випадково активісти-бойові багетти донедавна опозиційних партій і сил тут провели підрядді прес-конференції, аби домогтися втілення «вимог народу». Спершу пояснили людям, «За що борюся «Свромайдан-Дніпро?», а потім ніби як радилися з земляками, «Як встановити контроль Майдану над діями місцевих органів влади?» Даючи однозначно зрозуміти, що над усе зараз відкретися од правохоронців і судочинців, політиків і держслужбовців, котрі розминудилися з совістю, честю та чесністю, а натомість заплямували себе корупцією, казнокрадством і харбинством. Інакше, заявив депутат обласної ради і засновник поібно народженої в ній фракції «Демократи» Владислав Романов, «Нових Майданів в Україні не уникнути». А знайомий уже нам євромайданівць з районного центру Апостолового Петро Гришак не вміг відхилитися од ці слова і резозно зауважив, що «ще нинішній не квапиться розходитися і готовий стояти до кінця, аби втілювали усі його вимоги, надії і кров'ю завойовані сподівання». Бо якщо сьогодні відступити, значить, каже Петро Михайлович, втратити «уже здобутий ціною людських життів».

МАСМО ТЕ, ЧОГО НЕ МАЄМО

Перепрошую, але є прохання перечитати ще раз цю давню публікацію у газеті «Сільські вісті». Коли вона ще писалася, її автору здавалося, що справді народу вдасться відстояти завойоване кровю. Одначе перетуючи зараз, розумієш навздогін, що у дійсності шансів змінити ситуацію в Україні то і не було. Це був, нагадаємо, Другий майдан, але як і попередній, який називали Помаранчевим, знову проіслав, що нас багато і нас не подолати, а насправді ті, що скористалися ним, аби загнудати під себе владу, усіх тамузом почали в Україні припиняти і топтати. Отож такі долати. Чому? Чому народ повстає і робить одну за другою революції, та змінити ситуацію на свою користь у державі фактично не спроможний? Публікація чотирирічної давності вносить чітку ясність: біля корит залишалися ті ж негідники та перевертні, які правили свій дербанський бал не перший і далеко не один рік - чи не відразу після проголошення незалежності України розпочалося її тотальне розкрадання.

Сьогодні ясно, як на долоні, що все почалося ще з Леоніда Кравчука. Точніше, з фатальної помилки народу, який повірив тоді Леоніду Макаровичу і обрав його першим Президентом. А не мильно й року, як він на руїнах недавньої заможної і гордої України розвів руками і сказав, наче що поробиш і що вдієш – маємо те, що маємо. Пам'ятаєте цей його «крилатий» афоризм? Швидше ж Кравчук мав зізнаватися, що тепер не маємо у повному обсязі того, що мали. Що невідь куди зникає, мов кризь землю, провалюється, неймовірно потужний потенціал, яким Україна володіла на момент розпаду Радянського Союзу. На момент припинення існування СРСР за стартовими можливостями Україна навіть Росії мало чим поступалася, не кажучи уже про інші колишні республіки. То не були байки, коли на всі заставки кричали про невичерпні надра наші. Про те, що ми третя ніна за масштабами космічна держава у світі і т. д., і т. п. – про літако- та суднобудування, машино- та приладобудування. Є своє й вугілля, чорна металургія та своя залізна руда. Уранова також. Навіть золота у напих надрах вистачить на віки. Нарешті й українські чорноземи не мають аналогів на планеті. Чим ми всі тоді хвалилися і на що надіялися тим паче не забути сьогодні нашому народу. Зараз, коли ми втратили чи не все з переліченого вище, практично тепер нічого свого й не виробляємо та нічого свого не розвиваємо і уже збираємося розпродавати чи не останнє, що у нас ще залишилося, себто родючі землі, нагода та необхідність якраз нагадати про... унікальне Чорноморське морське пароплавання. Було з розташуванням в Одесі торговельно-вантажне та пасажирське підприємство, в розпорядженні якого нараховувалося майже чотири сотні різноманітних морських суден. Загалом воно мало на балансі основних фондів - за тодішніми, ясна річ, цінами - на 5 мільярдів доларів. Рівних йому в Європі не було. І працювало на ньому більше 28 тис. чоловік – уявляєте? То це пароплавання по суті перше й пішло з милотка. Реорганізували його в акціонерний концерн «Бласко», здійснили, можна тепер казати, перший прецедентний пробний розпродаж кораблів і суден та всього іншого майна. За безцінь, зате з «прем'яльними» переказами котів і на ручки (якщо забули, то нагадаємо, чогу від тих пір ніхто так і не спростував) сина Кравчука в Швейцарському банку. А якщо ніби яку-так хатинку у тій же Швейцарії? Леоніда Макаровича пам'ятаєте? Отож!

Відтоді і пішло та поїхало – всучуючи народу так звані ваучери інакше на право володіти своєю часткою народогосподарського комплексу і згодом отримувати ніби дивіденди, пустили вітчизняні заводи та фабрики під різакі на розпродаж їх у вигляді металобрухту. Не довили та вже зверху й до низів жадаючи збувати створені трудами кількох поколінь колишнього радянського народу підприємства. Кажуть, чорна металургія так званих розвинених країн Європи на десятиліття запласала вагонами й кораблями завезеним «ломом». У неї відпала потреба добувати власну руду і збагачувати її, бо плавила сталь з українського брухту. Всю недавно економічну могутність держави здавали за «доларів» на перепадку – і не знаходилися в Україні нікого, хто б зважився зупинити дикий розгул і безмір тотального знищення країни розкраданням її багатств. Навпаки, лихоманка напих «державотворців» перекинулася й на інші можливості «молотити, поки є змога»,

вдак збагачуватися на дурничку «накопичувати первні капітали» тим, хто опинявся ближче до «корит». Чи знаєте, приміром, ви, що так зване переведення тисяч і тисяч недавніх об'єктів державної власності у комунальну у нас було здійснене без передачі їхньої балансової вартості. Просто дали команду віддати в комунальну – а там що залишиться, те «крилатий» афоризм? Швидше ж Кравчук мав зізнаватися, що тепер не маємо у повному обсязі того, що мали. Що невідь куди зникає, мов кризь землю, провалюється, неймовірно потужний потенціал, яким Україна володіла на момент розпаду Радянського Союзу. На момент припинення існування СРСР за стартовими можливостями Україна навіть Росії мало чим поступалася, не кажучи уже про інші колишні республіки. То не були байки, коли на всі заставки кричали про невичерпні надра наші. Про те, що ми третя ніна за масштабами космічна держава у світі і т. д., і т. п. – про літако- та суднобудування, машино- та приладобудування. Є своє й вугілля, чорна металургія та своя залізна руда. Уранова також. Навіть золота у напих надрах вистачить на віки. Нарешті й українські чорноземи не мають аналогів на планеті. Чим ми всі тоді хвалилися і на що надіялися тим паче не забути сьогодні нашому народу. Зараз, коли ми втратили чи не все з переліченого вище, практично тепер нічого свого й не виробляємо та нічого свого не розвиваємо і уже збираємося розпродавати чи не останнє, що у нас ще залишилося, себто родючі землі, нагода та необхідність якраз нагадати про... унікальне Чорноморське морське пароплавання. Було з розташуванням в Одесі торговельно-вантажне та пасажирське підприємство, в розпорядженні якого нараховувалося майже чотири сотні різноманітних морських суден. Загалом воно мало на балансі основних фондів - за тодішніми, ясна річ, цінами - на 5 мільярдів доларів. Рівних йому в Європі не було. І працювало на ньому більше 28 тис. чоловік – уявляєте? То це пароплавання по суті перше й пішло з милотка. Реорганізували його в акціонерний концерн «Бласко», здійснили, можна тепер казати, перший прецедентний пробний розпродаж кораблів і суден та всього іншого майна. За безцінь, зате з «прем'яльними» переказами котів і на ручки (якщо забули, то нагадаємо, чогу від тих пір ніхто так і не спростував) сина Кравчука в Швейцарському банку. А якщо ніби яку-так хатинку у тій же Швейцарії? Леоніда Макаровича пам'ятаєте? Отож!

Відтоді і пішло та поїхало – всучуючи народу так звані ваучери інакше на право володіти своєю часткою народогосподарського комплексу і згодом отримувати ніби дивіденди, пустили вітчизняні заводи та фабрики під різакі на розпродаж їх у вигляді металобрухту. Не довили та вже зверху й до низів жадаючи збувати створені трудами кількох поколінь колишнього радянського народу підприємства. Кажуть, чорна металургія так званих розвинених країн Європи на десятиліття запласала вагонами й кораблями завезеним «ломом». У неї відпала потреба добувати власну руду і збагачувати її, бо плавила сталь з українського брухту. Всю недавно економічну могутність держави здавали за «доларів» на перепадку – і не знаходилися в Україні нікого, хто б зважився зупинити дикий розгул і безмір тотального знищення країни розкраданням її багатств. Навпаки, лихоманка напих «державотворців» перекинулася й на інші можливості «молотити, поки є змога»,

родження і вироження «вождів» у моральних мерзотників-перевертнів, беззаконня і продажництва усіх підряд правохоронців та мафіозних сплуті і корупції. Уже ж за часів Кравчука десятками виникали і рееструвалися різні політичні ніби партії. Люди думали, що формуються сили, готові брати на себе керування державою за курсами, котрі обіцяють їм левде не уже затра розвік і рай, а насправді то гуртувалися і едналися клани ненажерливих злодюг, вирождів і корупціонерів. Від тих пір у нас так і не з'явилася насправді партій та рухів, заснованих на тій або іншій ідеології, тим паче на конкретних економічних засадах. Натомість напередодні кожних чергових виборів збагачуються до купок зраї потвор, аби разом охукувати та все дужче і дужче обдирати, як липку, народ.

При шій нагоді не можемо не пригадати Павла Івановича Лазаренка – представника Президента Кравчука у Дніпропетровській області. По-перше автору цієї публікації з перших вст відомо, що його обрав своїм повпредом в області особисто Леонід Макарович. Нїби нутром відчув, що «це буде свій у дошку хлопцеві», як прокоментував відразу призначення Павла Івановича на ту пору директор Петровки - металургійного заводу ім. Петровського - Василь Дерев'яко. Справа у тім, що область пропонувала Валерія Пустойтенка, та Кравчук зроби вибір на користь Лазаренка. Правда, кажуть наче за порадою ще одного нашого земляка Євгена Чулакова – Чулаков і Кравчук працю-

вали разом завідуючими відділами у ЦК Компартії України. Хоч зараз про те, що пройшов час, і Павла Лазаренка американське правосуддя назве найбільшим корупціонером пострадянської жавної власності у комунальну у нас було здійснене без передачі їхньої балансової вартості. Просто дали команду віддати в комунальну – а там що залишиться, те «крилатий» афоризм? Швидше ж Кравчук мав зізнаватися, що тепер не маємо у повному обсязі того, що мали. Що невідь куди зникає, мов кризь землю, провалюється, неймовірно потужний потенціал, яким Україна володіла на момент розпаду Радянського Союзу. На момент припинення існування СРСР за стартовими можливостями Україна навіть Росії мало чим поступалася, не кажучи уже про інші колишні республіки. То не були байки, коли на всі заставки кричали про невичерпні надра наші. Про те, що ми третя ніна за масштабами космічна держава у світі і т. д., і т. п. – про літако- та суднобудування, машино- та приладобудування. Є своє й вугілля, чорна металургія та своя залізна руда. Уранова також. Навіть золота у напих надрах вистачить на віки. Нарешті й українські чорноземи не мають аналогів на планеті. Чим ми всі тоді хвалилися і на що надіялися тим паче не забути сьогодні нашому народу. Зараз, коли ми втратили чи не все з переліченого вище, практично тепер нічого свого й не виробляємо та нічого свого не розвиваємо і уже збираємося розпродавати чи не останнє, що у нас ще залишилося, себто родючі землі, нагода та необхідність якраз нагадати про... унікальне Чорноморське морське пароплавання. Було з розташуванням в Одесі торговельно-вантажне та пасажирське підприємство, в розпорядженні якого нараховувалося майже чотири сотні різноманітних морських суден. Загалом воно мало на балансі основних фондів - за тодішніми, ясна річ, цінами - на 5 мільярдів доларів. Рівних йому в Європі не було. І працювало на ньому більше 28 тис. чоловік – уявляєте? То це пароплавання по суті перше й пішло з милотка. Реорганізували його в акціонерний концерн «Бласко», здійснили, можна тепер казати, перший прецедентний пробний розпродаж кораблів і суден та всього іншого майна. За безцінь, зате з «прем'яльними» переказами котів і на ручки (якщо забули, то нагадаємо, чогу від тих пір ніхто так і не спростував) сина Кравчука в Швейцарському банку. А якщо ніби яку-так хатинку у тій же Швейцарії? Леоніда Макаровича пам'ятаєте? Отож!

трудодостатні села в Україні не знадобляться. Що і їх слідом за вітчизняною промисловістю кинуть на розправу і судильне винищення... Так от, мені знову не з чуток звісно, що якщо «відповідні здібності» до «приватизації усього, що погано лежало або само йшло до рук», притаманні були Лазаренку та одначе потрапили на благодатні можливості, створені у Києві. Як казали однокурсники Павла Івановича, «він лишився колосним шофером, який їде, дивиться, а щось лежить на узбіччі дороги, то зупиняється і підбирає у кузов своєї машини – вдома казати Федоренко, судочинців, фіскальних і так далі структурах держави, в яких ні совість, ні сорому – тільки ненастигні хвалатівні рефлекси. Це вже тоді і з'явилася «державотворчість», котрі насправді не творенням своєї держави зайнялися, а її розтрощенням у власні комори. Люди, які і не збиралися жити в своїй Україні чи залишити її багатого для своїх дітей та онуків. Уже тоді злодії на злодієві остаточного і вмовстилися за злодіями захопився поганяти. Обертуючи геть весь промислово-економічний потенціал ще недавно однієї з найзаможніших в Європі країн у власні набутки та як конвертувати їх у долари на свої банківські рахунки в офшорних зонах, так і вкладати у фешенебельні палаци й фортеці, маєтки по мальовничих закутках всієї планети, включаючи чи не всі найбільш екзотичні її острови.

Тому зараз наша мова винятково про те, що **грабінницька сверблячка зрадивий, так званої національної ідеї, як вона небавом себе звеличила, з'явилася разом з незалежністю України, щоб повести її зовсім не на благо своєму народу, а на шкоду йому. Зате на вигоду власним гаманцям і бездонним кишеним.** І вже у часи Леоніда Кучми, коли українцім доверта, у суботу, шеф близько обіду прилітає з Києва і готовий мене першого одразу прийняти. Але з умовою: у нього часу буде обмаль, а з ним говорити «на що ж тему?» виникла потреба і в редакторах «Дніпропетровської правди» Володимира Кузьмінського – то чи не заперечуватиму я, щоб ми разом

з ним і зашли? Я не заперечував. Таки воно й відбулося. Лазаренко прибув з незначним запізненням, майже ввій у приміальное свого кабінету і кивнув на ходу, щоб ми з Кузьмінським заходили. А доби в планетарних масштабах – і не менше. І побутує думка, неначе таким мастаком він з власної вдачі та волі уродився у нас. Не станемо заперечувати: діловими, господарськими талантами Павло Іванович дійсно був наділений неабиякими. Хто-хто, а селяни області знають про це. Особливо у Синельниківському чи Юр'ївському районах, котрі при Лазаренку пережили відродження так званих трудодостатніх сіл. І в інших, в Солонянському та Кривлянському, де Павло Іванович обирався народним депутатом. Тоді Лазаренко просто ще й не міг уявити собі, що незабаром і

Якщо ви знали, хлопці, - почав він схвильовано навіть, - що в Києві зараз робиться? У Києві все одно, що божівля! у кожному кабінеті - од того, що на Банковій і до останнього в міністерствах - аж трусяться, щоб кожному перепалили пожитирніші шматки. Ділять, приватизують, розтлюють, вимагають гроші за дозволи те чи інше загарбати, поки воно іншим не дісталось. І ніхто не спиняє цей розгул захоплення власності та торгів з нею, ніхто не кричить «Караул!» Кожному аби тільки не зостатися

при битих бубнових інтересах... Це щось в такому ж збуждженому стані виволозив Лазаренко, а далі мов оскіза. Збавну, що не ті вуха обрав для свого одкровення і затоворив про те далі, за чим ми з Кузьмінським до нього завітали. Але мені несподіваний «зрив» Лазаренка у пам'ять запав тому, що після нього область і дізналася про корпорацию СЕСУ (УСЕ Є, якщо читати справа наліво), котру Павло Іванович дуже хотів, щоб очолив відомий у ті часи директор диво-агрофірми «Наукова» Микола Агафонов. Возив навіть його до Рема Вяхерова – тодішнього глави Газпрому Російської Федерації. Але що Лазаренка на «подивити» надихнуло «апетити» власників численних киявських кабінетів, це поза сумнівом. Справа у тім, що працював тоді я власкором в області газети «Голос України», якій Павло Іванович забажав дати своє інтерв'ю. Забажав і домовився з редактором Кравчука у Дніпропетровській області. По-перше автору цієї публікації з перших вст відомо, що його обрав своїм повпредом в області особисто Леонід Макарович. Нїби нутром відчув, що «це буде свій у дошку хлопцеві», як прокоментував відразу призначення Павла Івановича на ту пору директор Петровки - металургійного заводу ім. Петровського - Василь Дерев'яко. Справа у тім, що область пропонувала Валерія Пустойтенка, та Кравчук зроби вибір на користь Лазаренка. Правда, кажуть наче за порадою ще одного нашого земляка Євгена Чулакова – Чулаков і Кравчук працю-

вали разом завідуючими відділами у ЦК Компартії України. Хоч зараз про те, що пройшов час, і Павла Лазаренка американське правосуддя назве найбільшим корупціонером пострадянської жавної власності у комунальну у нас було здійснене без передачі їхньої балансової вартості. Просто дали команду віддати в комунальну – а там що залишиться, те «крилатий» афоризм? Швидше ж Кравчук мав зізнаватися, що тепер не маємо у повному обсязі того, що мали. Що невідь куди зникає, мов кризь землю, провалюється, неймовірно потужний потенціал, яким Україна володіла на момент розпаду Радянського Союзу. На момент припинення існування СРСР за стартовими можливостями Україна навіть Росії мало чим поступалася, не кажучи уже про інші колишні республіки. То не були байки, коли на всі заставки кричали про невичерпні надра наші. Про те, що ми третя ніна за масштабами космічна держава у світі і т. д., і т. п. – про літако- та суднобудування, машино- та приладобудування. Є своє й вугілля, чорна металургія та своя залізна руда. Уранова також. Навіть золота у напих надрах вистачить на віки. Нарешті й українські чорноземи не мають аналогів на планеті. Чим ми всі тоді хвалилися і на що надіялися тим паче не забути сьогодні нашому народу. Зараз, коли ми втратили чи не все з переліченого вище, практично тепер нічого свого й не виробляємо та нічого свого не розвиваємо і уже збираємося розпродавати чи не останнє, що у нас ще залишилося, себто родючі землі, нагода та необхідність якраз нагадати про... унікальне Чорноморське морське пароплавання. Було з розташуванням в Одесі торговельно-вантажне та пасажирське підприємство, в розпорядженні якого нараховувалося майже чотири сотні різноманітних морських суден. Загалом воно мало на балансі основних фондів - за тодішніми, ясна річ, цінами - на 5 мільярдів доларів. Рівних йому в Європі не було. І працювало на ньому більше 28 тис. чоловік – уявляєте? То це пароплавання по суті перше й пішло з милотка. Реорганізували його в акціонерний концерн «Бласко», здійснили, можна тепер казати, перший прецедентний пробний розпродаж кораблів і суден та всього іншого майна. За безцінь, зате з «прем'яльними» переказами котів і на ручки (якщо забули, то нагадаємо, чогу від тих пір ніхто так і не спростував) сина Кравчука в Швейцарському банку. А якщо ніби яку-так хатинку у тій же Швейцарії? Леоніда Макаровича пам'ятаєте? Отож!

з України. І уже не в швейцарські банки, а в офшорні зони. Як і Леонід Кравчук відмовлявся б прогнозувати, що дійсно злові собі чи своїм дітям хатинку порівняно з палатами і цілими фортецями тих, хто прийшов після нього ще з більшими загребущими інстинктами.

ЯКІ ОКУПАНТИ ЗАХОПИЛИ УКРАЇНУ?

Ще коли Віктор Ющенко, обираючись третім Президентом, застеріг, що «мої роки нічого не крали», йому дуже хотілося вірити. Хоч більше надіяється, що це попередження для усіх, хто все бурхливіше і бурхливіше продовжував грабувати Україну. Особливо враховуючи, що

ж видно, як на долоні, що потуривши з владних хоромів власників золотих буханців й унітазів чужих держав, куркульстві чи й буржуазному націоналізму зовсім безневинних, натомість невідних владі сотень і тисяч людей. Але як можна вважати до краю нинішніх злодюг-мерзотників, котрі ось уже більше, ніж четверть століття, розкрадають до останнього ніни і дерева у карпатських лісах України, і дійсно міри не знають у своїх жадібних злодіяннях? Хіба це має безкарно сходити їм з рук? І чому один майдан, слідом другий вимагали слідства і суду за кожним фактом розкрадання, аби грабінницькі вертали популене і отримували строки ув'язнення, та ім насправді дають змогу тікати з награбованим куди завгодно, аби тільки тут народу очі не мозолили? Ось і настає момент істини, момент необхідності нарешті прозріти, що все це відбувається з нашою вини. Влаштуємо ніби гучні, резонансні та багатообіцяючі майдани, а в дійсності відступимо й пасуємо перед навалюю агресорів і окупантів, яких інакше, як злочинцями і організованими бандитами та бандами уже й не назвати. Як їх не те що ненавидіти давно пора, а й зневажати та гнати геть добре відомою мітлою.

Разом з Януковичем, передусім у Росію, чкурнула уся його бузова і так далі, кінчаючи очільниками силових структур Пшонкою та Захарченком. З мішками накраденого поховалися «крадії в законі» - і чомусь їх ні дістати не можуть, ні покарати наступники, зведені на Олімп владі Революцією гідністю. Котра забрала, ще раз нагадаємо, життя Небесної сотні, досі також не відомо за чімих звязківками розстріляної. Для прикладу візьмемо тодішнього міністра аграрної політики Миколу Присяжнюка. Власне, візьмемо один-єдиний факт з його діянь, пов'язаний з нашим земляком, який свого часу за «квотою» БЮТУ - партії Юлії Тимошенко - очолював у Києві провідний галузевий підрозділ аграрного Міністерства.

Однак Присяжнюком був звільнений і повернувся до Дніпропетровщину. Ми з ним добрі знайомі, і називати його прізвища за з етичних міркувань не хочу. Але після повернення додому запитав, в чому ж річ, з якої причини його звільнили? - Я сам взяв і, - сказав мені цей чоловік, - Присяжнюка запитав, в чому я провинився? А ти ж не заходиш – так він мені пояснив. Я йому кажу, що не знаходив потреби відволікати від більш важливіших справ. На що Присяжнюк прямим текстом заявив, щоб я не корчів з себе дурника. Бо заходиш треба регулярно, шомісяця, аби заносити зібрані з міськ гроші готівкою... А тепер Присяжнюк з награбованим зник ніби в невідомому напрямку – і з нього як з гусака, виходить, вода, чи як? Сьогодні

деклараціями з мільйонними та мільярдами прибутками невідомо з чого вони навіть не ховаються і не ниякують – так наче і треба, хоч у будь-яких інших країнах світу, де люди поважають себе, давно б зазнали вищих покарань і переслідувань. Пора підбити підсумок цих зовсім невеликих, трагічних нотаток, суть якого – Україну та її народ окупували, мов взяли в полон і заручники, злочинні організації бандитські формування грабінників, корупціонерів і мафіозних джепартії та інших сплутів. І тільки тому, що вони уже роками безсоромно і навіть нав'язано, як хижакки, розкрадають колись багату й заможну Україну-державу, а ми продовжуємо покірно, немов нам усім щось пороблено чи й наврочено, за них голосувати. Неначе на них кляним зійшов світ, хоч насправді вони нам очі своєю підступністю, брехнею і оманно зав'язують. Бо навздогін дійсно було влаштувати бурхливий майдани, тим паче настільки кровавий, як у 2014 році, якщо досить один раз рішуче не проголосувати за негідників та потвор, і ми б давно горя не знали! Чи не пора нам прозріти та схамеліти, загатити, що, як писав колись один поет, ми єсть народ, якого правди сила ніким звоювана ще не була. Що це нам дозволяти й наймати, кому правити країною, а кому з конфіскацією усього накраденого сидіти по в'язниці. Та й навіть висіти на шибеницях чи й бути розстріляними, адже Україна доведена уже до стану кончини, за що тільки вища міра покарання й може бути справедливою та рятівною.

І не важко зрозуміти, чому про це ми тепер заговорили. Вибори нові як парламентські, так особливо і президентські в Україні уже розпочалися. Іх дух все сильніше витяє навахо усіх нас – претенденти на посаду й булаву себе, любимих і сердешних, малюють на біг-бордах. Та один поперед одного уже й мандрують з області в область, світаються на телеекранах: виберіть, виберіть нас! Товільяться передусім всі учорашні, в тому числі і теперішні нардепи, які насправді остаточного себе скомпрометували і викрили як такі, чий «бізнес» - прислужуватися олігархам і корупціонерам та кланам безбожних крадіїв. «Фермер Придніпров'я» уже мав нагоду написати, що за великим рахунком народ має домогтися заборони більше балотуватися як в президенти, так і в депутати Верховної Ради всіх до одного з тих, хто уже був три владі і навжився на цьому по зав'язку. Тим дійсно більш ніж справедливо було б відмовити в праві обиратися знову, хто на шім ділі добряче трів і натрів руки за всі роки тотального пограбування України. Хто так і не знайшов за потрібне досі чесно зізнатися, звідки у них, не бізнесменів і не підприємців, не олігархів тим паче, настільки великі статки і розкоші? У них і їхніх родин та родичів, дружин та матерів і тець, братів, сватів та кумів і так далі. Не впади ж вони благодаттю з неба! Чи усі такі везучі, що виграють мільйони в лото та інші локхотрони, як комік Олег Ляшко, приміром? Чеше людям в очі правду-матінку і не моргне, і все проти Петра Порошенка і Володимира Гройсмана

Справді, досить відступати – за нашими спинами немилучий уже кінець української незалежності та українського майбутнього. Нам усім кінець. Проголосуємо вкотре за підлоту – вона не зупиниться, поки від України та від нас і мокрого місця не лишилося. Люди добрі, люди тямущі і роблящі, не вже ви не здатні на рішучу відіст окупантам, котрі, як зараз видно, страшніші від будь-яких ворогів? Не дайте себе врешті-решт обманути і знову пошити в дурні! Жодного голосу не даруйте ніни тим, хто обікрав, обібрав та обідрав нас до нитки. Це й має стати нашим вирішальним Третім Майданом – безкровним, але безкомпромісним і рішучим. Або-або. Або ми, або вони.

Микола ЯСЕНЬ.

МИ ДОВГО МОВЧКИ ВІДСТУПАЄМО

! Кожен українець – це «троїсті музики»: огне – думає, грузе – каже, трете – робить Іван ДРАЧ

Усім відомо, що кожен має робити свою справу, і тільки в такому разі результат буде найкращим. Сантехніку має лагодити сантехнік, лікувати – лікар, а вирішувати юридичні питання – юрист.

Однак, бувають випадки, коли з тих чи інших причин людина не може передати вирішення своєї проблеми професіоналу, а сама проблема є достатньо нескладною для того, щоб вирішити її самостійно. Наприклад, дуже часто громадяни лікують легку застуду самі, не звертаючись до лікаря.

Так буває і в юридичній сфері життя – проблема є досить легкою, щоб людина спромоглася вирішити її, не звертаючись до юриста.

Однак, навіть в таких випадках необізнаній в юридичних тонкощах особі потрібно витратити немало часу: прочитати велику кількість матеріалу в інтернеті, порадитись зі знайомими,

поспілкуватись на інтернет-форумах тощо, щоб розібратися в зовсім нескладній ситуації.

Тож у даній статті хочу полегшити пошуки інформації пересічного громадянина щодо питання: як самостійно підготувати позовну заяву до суду?

Але самостійно братися за написання та подання позовної заяви до суду слід тільки у тому випадку, якщо впевнені, що ваша справа насправді проста та типова (хоча далеко не кожен пересічний громадянин може належним чином оцінити складність його справи). В протилежному випадку можна ще сильніше ускладнити юридичну проблему (як і при самолікуванні застуди, яка може бути іншим захворюванням, що має схожі з застудою симптоми) і витратити вже більше грошей та нервів на її вирішення за допомогою адвоката.

Як самостійно підготувати позовну заяву

Як має виглядати позовна заява та які її обов'язкові реквізити

Всі ми в своєму житті неодноразово писали різного роду заяви. Наприклад, заяву про прийняття на роботу, про звільнення з роботи тощо. Позовна заява – це та ж сама заява, тільки, яка містить позов – тобто вимогу до суду захистити ваші права. Крім того, на відміну від простої заяви, позовна заява має встановлену процесуальним законом структуру обов'язкових реквізитів.

Перш, ніж готувати позовну заяву, треба визначитися, до якого суду з нею звертатись.

Позовні заяви у цивільних, земельних, трудових, сімейних, житлових справах подаються до загального місцевого суду, як правило, за зареєстрованим місцем проживання/місцезнаходженням відповідача; в адміністративних справах – до місцевого адміністративного суду, як правило, за місцем проживання/місцезнаходженням фізичної/юридичної особи позивача/відповідача; у господарських справах – як правило, за місцезнаходженням/місцем проживання відповідача (винятки з вказаних правил слід дивитись у відповідному кодексі).

Отже, згідно з процесуальними кодексами (у разі наявності особливостей позовної заяви у тій чи іншій формі судочинства, про це буде окремо зазначатись) та загальних правил діловодства позовна заява складається наступним чином:

● угорі праворуч зазначається найменування суду, до якого подається заява;

● далі нижче зазначається повне найменування/ПІБ сторін та інших учасників справи (в тому числі представника, яким подається позовна заява (у адміністративному судочинстві – обов'язково)), їх місцезнаходження/місце проживання/перебування, поштові індекси, ідентифікаційний код юридичної особи/реєстраційний номер облікової картки платника податків для фізичних осіб за його наявності або номер і серію паспорта для фізичних осіб – громадян України (якщо такі відомості позивачу відомі), відомі номери засобів зв'язку, офіційної електронної адреси та адреси електронної пошти (у випадку якщо не відомі, про це варто зазначити);

● далі вказується ціна позову, якщо позов підлягає грошовій оцінці (якщо позов немайнового характеру – бажано про це зазначити);

● далі, як правило, по центру вказується назва документу (Позовна заява) та коротко зазначається про що позов (приклад: про стягнення аліментів; про визнання права власності тощо);

● далі у довільній формі виклада-

ються обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги та зазначаються докази, що підтверджують вказані обставини (бажано викладати обставини та вказувати на докази послідовно, максимально зрозуміло для суду, виділяючи найголовніше, на що позивач хоче звернути увагу суду, жирним шрифтом. При цьому, бажано утриматись від викладення інформації, яка для суду не матиме жодного значення при вирішенні справи;

● у випадку стягнення чи оспорення грошових сум, зазначається обґрунтований розрахунок таких сум;

● зазначаються докази, які не можуть бути подані разом із позовною заявою, у разі наявності таких;

● бажано процитувати пункти (частини) статей закону, якими керуєтесь, обґрунтовуючи свої вимоги, а також корисним буде послатись на судову практику, що підтверджує правильність обраної правової позиції;

● зазначаються відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору (простіше кажучи, надсилання претензій відповідачу), якщо такі проводилися, в тому числі, якщо законом визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору;

● вказуються відомості про вжиття заходів забезпечення доказів або позову до подання позовної заяви, якщо такі здійснювалися;

● викладається підтвердження позивача про те, що ним не подано іншого позову (позовів) до цього ж відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав;

● у довільній формі вказується попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які позивач зазнав і які очікує зазнати у зв'язку із розглядом справи (непотрібно для позовної заяви, яка подається до адміністративного суду);

● для адміністративних позовів: у справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності суб'єкта владних повноважень – викладається обґрунтування порушення оскаржуваними

рішеннями, діями чи бездіяльністю прав, свобод, інтересів позивача; у справах щодо оскарження нормативно-правових актів – вказуються відомості про застосування оскаржуваного нормативно-правового акта до позивача або належність позивача до суб'єктів правовідносин, у яких застосовується або буде застосовано цей акт;

● якщо позовна заява подається особою, звільненою від сплати судового збору відповідно до закону, у ній зазначаються підстави звільнення позивача від сплати судового збору;

● у разі пред'явлення позову особою, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, в заяві зазначаються підстави такого звернення;

● додатково можуть бути вказані й інші відомості, необхідні для правильного вирішення спору;

● далі, після слова «прошу», чітко викладається зміст позовних вимог щодо захисту прав або інтересів позивача у спосіб (способи) передбачений законом чи договором, або інший спосіб (способи), який не суперечить закону і який позивач просить суд визначити у рішенні; якщо позов подано до кількох відповідачів – зміст позовних вимог щодо кожного з них;

● далі наводиться перелік документів та інших доказів, що додаються до позовної заяви. У випадку, якщо подаються копії (які повинні бути належним чином засвідчені позивачем, якщо у позивача знаходяться оригінали таких документів), вказується про наявність у позивача або іншої особи оригіналів письмових або електронних доказів, копії яких додано до заяви;

● завершальним реквізитом позовної заяви є підпис та ПІБ особи, що підписує позовну заяву.

Які документи обов'язково мають бути додані до позовної заяви

До позовної заяви додаються наступні документи:

● копії позовної заяви та копії всіх документів (крім визначених за-

коном випадків), що додаються до неї, відповідно до кількості відповідачів і третіх осіб (у господарському процесі – позивач, а в адміністративному процесі – позивач-суб'єкт владних повноважень, повинні самі направити листом з описом вкладення іншим учасникам справи копії позовної заяви та доданих до неї документів, та додати до позовної заяви докази такого направлення (чек та опис вкладення у лист));

● документи (відповідний чек/квитанцію/платіжне доручення), що підтверджують сплату судового збору або документи, що підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону;

● якщо це необхідно – клопотання та заяви позивача про звільнення (відстрочення, зменшення) від сплати судового збору, про призначення експертизи, витребування доказів, про поновлення строку на звернення до суду (у адміністративному процесі) тощо;

● всі наявні в позивача докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги;

● до позовної заяви, підписаної представником позивача – довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника позивача;

● у окремих випадках, визначених законом – інші, чітко визначені документи.

У випадку недотримання обов'язкових вимог, що ставляться законом до подання позовної заяви, суддя протягом 5 днів з дня надходження до суду позовної заяви постановляє ухвалу про залишення її без руху, у якій зазначає недоліки позовної заяви (якщо помилка пов'язана зі сплатою судового збору – точну суму, яку необхідно сплатити/доплатити), спосіб і строк їх усунення.

Якщо позивач відповідно до ухвали суду у встановлений строк виправить відповідні недоліки, позовна заява вважатиметься поданою в день першого її подання до суду, якщо ні – заява вважатиметься неподаною і буде повернута позивачеві.

Слід зазначити, що в адміністративному процесі позовна заява може бути складена шляхом заповнення бланка позову, наданого судом. На прохання позивача службовцем апарату адміністративного суду може бути надана допомога в оформленні позовної заяви.

В інших же формах судочинства, у разі небажання звертатись до адвоката за правничою допомогою, необхідно буде розраховувати тільки на свої сили.

Ігор ТЕТЕРЯ, юридичний портал «Протокол».

Шановні читачі! Редакція не надає юридичні консультації по телефону. Надсилайте свої запитання поштою або на електронну адресу газети.

5 золотих правил поливу рослин у спеку

Від спеки рослини страждають не менше, а може, і більше нас – над грядками кондиціонерів не вішають.

Тому їх важливо правильно поїти. У кожної культури свої вимоги до поливу. Але є основні правила, актуальні для всіх.

1. Овочі краще поливати під корінь з лійки або напуском у міжряддя. Часник і цибулю потрібно поливати частіше від інших рослин (приблизно раз у два дні), адже у них поверхневі корені і вони не можуть добувати вологу з глибини.

2. Рослини у відкритому ґрунті поливати найкраще ввечері, а в теплиці – в першій половині дня, поки не настала велика спека. Дуже примхливі огірки. Їх не можна переливати і пересушувати. Якщо огірочки ростуть в теплиці, можна полити їх і вранці, і ввечері, тільки невеликою кількістю. Недолив зробить плоди гіркими, а перелив може викликати загнивання.

Краще всього, якщо вода буде прогріта: в цьому допоможуть бочки або просто відра, які завжди будуть стояти на сонці.

На порі, на часі

Від крижаної колодязної або водопровідної рослини запросто можуть схопити «застуду» і захиріти.

3. Щоб зрозуміти, чи точно ви напоїли рослини або тільки намочили верхній шар на один сантиметр, копніть лопаткою або паличкою. Треба, щоб земля була просочена хоча б сантиметрів на 5 – 7. До речі, перелив після посухи шкідливо позначається на всіх коренеплодах без винятку. Тому в спеку потрібно обслуговувати грядки по повній програмі.

4. Після кожного поливу потрібно обов'язково розпушити ґрунт, щоб на поверхні не утворилася повітронепроникна кірка.

5. Кущі і дерева краще поливати ввечері, причому дуже рясно. Можна робити це нечасто, наприклад, раз на тиждень, але зате так, щоб навіть найглибші коріння отримали воду.

Секрети врожаю Синьора помідора

Сьогодні ми розповімо вам про п'ять ступенів успіху в нелегкій праці вирощування помідорів.

Перша ступінь – це обприскування. Коли помідори починають зацвітати, беремо 10 г борної кислоти (попередньо розчинивши їх у склянці гарячої води), розмішуємо з відром води і обприскуємо. Така дія сприятиме збільшенню кількості зав'язей.

Наступна ступінь – турбота про кореневу систему рослини. Чим більше і сильніше буде коріння, тим більше поживних речовин отримають помідори,

а значить буде хороший урожай. Підготувати рослини варто двічі, коли візьмуться і підуть у ріст, а другий раз – коли цвітуть.

Третій секрет – це обрізка листя, щоб рослина по максимуму своїх сил витрачала на ріст плодів. Листя обрізати потрібно зайві, 3-4 листочка знизу щотижня, починаючи з середини червня. Влітку спека, а так кущі і провітрюються, і їм не важко.

Четвертий секрет – це підживлення, але позакореневе, позаяк не тільки коріння мають потребу у вітамінах, а обприскавши помідори по листю мікроелементами, ми можемо трохи прискорити зростання врожаю. Тому не полінуйтеся раз в 1-2 тижні ввечері їх підгодувати.

Фінальний, п'ятий, секрет – коли помідори починають рости, варто підгодувати їх комплексним добривом: 2-літрової баночки деревного попелу заливається відром окропу, коли охолоне слід додати 10 г борної кислоти і 10 мл йоду, настоювати добу. Перед застосуванням потрібно розбавити 1 до 10 з водою і лити одну літрову баночку добрива під кожен кущ.

Які сни можуть вказувати на захворювання? Здоровенькі були!

ЗА НІЧ людині сниться від чотирьох до шести повноцінних снів. Дев'яносто відсотків з них ми благополучно забуваємо ще до першої чашки кави. Але наші сни – дзеркало процесів, що відбуваються в організмі і підсвідомості. У зашифрованому вигляді вони розповідають не тільки таємні мрії і страхи, але і про захворювання. Так який же зв'язок існує між сновидіннями та хворобами, що про це кажуть сонники і як це пояснює наука?

За повір'ями, побачити корову у сні – до важкої хвороби. Теж саме стосується і води: сонники одногласно стверджують, що купання в каламутній, брудній воді свідчить про неполадки в організмі. Якщо вам сниться, як на грудях згорнулася змія, значить, існують проблеми з серцем. А камінь на грудях свідчить про швидке горе і важку хворобу близької людини, інформує Ukr.Media.

Сонники закликають звернути увагу на сни, у яких ви бачите себе дряхлою старою або опиняєтеся замкнені в чужому тілі. Такі сни вказують на порушення психіки, аж до шизофренії. Про те ж свідчать кошмари, в яких ви на власних похоронах або не можете вибратися з гробу.

Ще один тривожний символ – сира курка. З давніх часів прийнято під час хвороби пити курячий бульйон. Тому, за народними прикметами, сира курка уві сні вважається першим вісником наблизнення грипу.

На думку професора Михайла Виноградова, між хворобами і снами дійсно існує зв'язок. З часів Фрейда психоаналітики вважають, що сновидіння – ключ до підсвідомості і розуміння, наскільки добре функціонує наш організм. Коли ми засинаємо, мозок перемикається на інший режим роботи: він переходить у стадію обробки отриманої за день інформації. Тому сновидіння можуть розповісти про наші хвороби набагато більше, ніж здається на перший погляд.

Особливо це стосується психічних захворювань. Доктор медичних наук і психоневролог Василь Касаткін, автор книги «Теорія сновидінь», встановив, що нервові розлади проявляють себе в наших снах за кілька місяців або навіть років до того, як дають про себе знати в реальності.

Невроз визначається за динамічним і дуже яскравим сном з напруженим сюжетом. Зверніть увагу, якщо вам часто сниться, як ви спізнюєтеся на поїзд – він йде прямо перед вами, або заплутаний лабіринт, в якому, здається, немає виходу.

Відчуття безвиході і паніки може бути ознакою не тільки неврозу, але і депресії. Часто депресивні стани характеризуються темними снами, позбавленими світлих і радісних фарб. Вам можуть бути давно забуті дитячі кошмари або монстри, які ганяються за вами. Відчуття страху та безпорадності у сні – тривожний дзвіночок, що сигналізує – ваша психіка перебуває у стресовому стані.

Іноді сни свідчать не тільки про психічні, але і фізичні недуги. Часто повторювані кошмари – один з непрямих ознак можливих проблем з серцево-судинною системою і кисневим голодуванням під час сну. Якщо ви прокидаєтеся кожну ніч з криками і з скаженою колотнечою серця, це привід звернутися до кардіолога і перевірити, чи все в порядку.

Напад бандитів або дивні, абсолютно нелогічні сни – сигнал, що попереджає про ймовірність розвитку нейродегенеративних розладів (таких, як хвороба Паркінсона або синдром Альцгеймера) або про інфекційні захворювання, що перебувають у зародковому стані.

За Касаткіним, сни, пов'язані з протухлою їжею або

Суміш, від якої зникає грибок на руках і ногах

Пожовтіння і відшарування нігтьової пластини, поява тріщин і свербіння між пальцями – симптоми грибової інфекції.

Статистика свідчить, що кожен 5-й житель Землі страждає від цієї проблеми.

Знижений імунітет, тісне взуття, зайва тітливистість ніг, зайва вага – фактори, що сприяють зараженню. Якщо ви помітили у себе на ногах прояви грибка, слід діяти негайно!

Засоби народної медицини не раз доводили свою ефективність. Пропонуємо найкращий засіб від грибка, що складається всього з двох інгредієнтів.

Звичайна харчова сода і яблучний оцет в наші дні є на

рясними застільями, можуть свідчити про захворювання кишечно-шлункового тракту. У «Теорії сновидінь» він наводить випадок з практики: один пацієнт ніяк не міг зрозуміти, чому кожну ніч їсть протухлу сьомгу. У результаті виявилось, що так себе проявляв початковий гастрит.

Туберкульоз або запалення легенів визначаються по снам, пов'язаних із задихом або необхідністю проходити через вузькі двері. Про захворювання легенів свідчать і такі сни, у яких ви тонете і задихаєтеся під водою. Якщо вас відвідують сновидіння, в яких ви мучитеся від спеки в задихливі лазні – це перша ознака вірусних захворювань.

На жаль, наш мозок і підсвідомість ще не до кінця вивчені, тому не можна з точністю до 100% сказати, що значить те чи інше сновидіння. Як зазначав Фрейд, іноді сон – це просто сон. Проте обережність не зашкодить. Звертайте увагу на характер сновидінь і ваші відчуття: тривожно вам було радісно, вмирали ви від спеки або тремтіли від страшного холоду. Сни можна аналізувати і самостійно, але, якщо вас нав'язливо відвідує одне і теж сновидіння, краще всього звернутися за лікарською допомогою. Психотерапевт або невролог зіграють роль перекладача між вами і вашим організмом. Адже сни – це не просто яскраві картинки, а зашифровані послання нашого мозку, які необхідно розгадати.

кухонній полиці майже у кожній господині. Саме за допомогою цих засобів можна завдати нищівного удару по грибку.

Змішайте яблучний оцет і теплу воду в співвідношенні 1:3, налійте в таз і потримайте в цьому розчині ноги 20 хвилин. Після цього витріть їх насухо. Знову налійте в таз теплу воду (2 л) і розчиніть в ній 2 ст. л. харчової соди. Потримайте ноги у цій ванні 15 хвилин, ретельно витріть і обріжте всі уражені грибок ділянки нігтя (вони легко відстануть).

Щоб перемогти грибову інфекцію, потрібно проробляти цю процедуру щовечора до повного відростання здорових нігтів. Суть методу в тому, що грибок гине в кислому середовищі, а сода перешкоджає його подальшому поширенню.

У запущених випадках можна після ванночки змащувати нігті маслом чайного дерева: воно також відмінно зарекомендувало себе як ефективний протигрибковий засіб.

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»
Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.
ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ
ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»
Голова редакційної ради
Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ
Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109
786-02-21, 098-183-00-18, 050-850-72-74
e-mail:farmer.gazeta@gmail.com
www.farmer.dp.ua
www.facebook.com/farmer.dp.ua
Друк ТОВ «Видавничий дім «Кераміст»
69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16
Обсяг 3 друк. арк. Друк офсетний.
Зам. № 1883928. Тираж 26770

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.
Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.
Під цим знаком матеріал опубліковано на комерційній основі.
Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.
Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.
Газета за посиланням використовує повідомлення інформаційних порталів.
Оформлення передплати та доставку газети здійснює Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».
Передплатний індекс 60092

Драconi в природі насправді безобидні істоти з роду ящірок, які харчуються звичайними комахами. І Драконові гори на півдні Африки нічим не страшні, щоб їх боялися. Інша річ міфічні дракони. Вони в усній творчості, казках та легендах чи не всіх народів світу зображуються страшними кількоголовими і кровожадними потворами-змійми, котрі дихають вогнем і нищать кожного, хто на них зазіхається. І зверніть увагу: у переказах та міфах з давніх-давен і всюди на нашій планеті долали драконів, щоб або до невичерпних скарбів добратися, або владу, яка також доступ до багатств гарантує, захопити.

Або й щоб верховодити над людьми знову таки собі на коштовні статки і втіху. З різних мотивів, звичайно, билися з драконами міфічні й казкові герої, та факт залишається фактом: воліли вони собі чи людям, не в цьому зараз річ, бо однак добра і багатств. То чи не задумувалися ви: а чому ж бо це так?

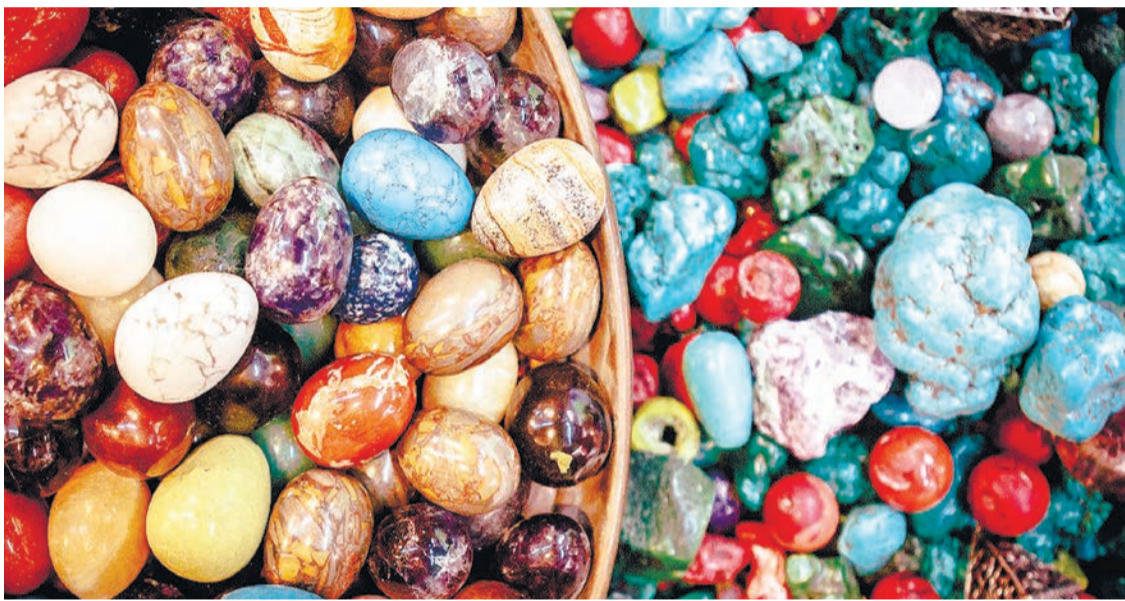
Ми вирішили нарешті внести ясність – дати відповідь. Оскільки маємо власну версію-гіпотезу, котра, як на нас, цілком ймовірна. Адже крім переказів і легенд від предків знаємо ми і про існування сузір'я Дракон у безмежному космічному просторі. Не просто знаємо – бачимо на власні очі. З України зіркового Дракона спостерігати можна щоночі. Але чи знаєте, чим він оригінальний і неповторний – не такий, як інші? У ньому вирує і ні на мить не припиняється потік метеоритів, кожен з яких все одно, що коштовний камінь. Ті випадки раз або двічі на сторіччя, коли драконівський потік діставав Земної кулі і випадав на неї метеоритними дощами, засвідчували: з сузір'я майже брилами долітає до нас дорожочинне каміння.

У КОГОСЬ - ДРАКОНОВІ ГОРИ, А У НАС - «ТИГРОВІ ОЧІ»

КІЛЬКА років минуло від тих пір, як сталася визначна подія – у відвалах одного з рудників Кривого Рогу, переповненого ніфеліновими мінералами, було знайдено камінь, аналогів якому світ ще не знав і не бачив. Наділений природою темно-зеленими і темно-коричневими відтінками, після обробки він несподівано переливається чорно-смолистими і водночас чисто-білими слонового бивня кольорами. Назвали його «котячим оком», бо дійсно стає схожим на око kota, отож коштовним і цікавим для ювелірів. Головне ж, повторимося, що подібного досі справді ніде на планеті не знаходили. Цим самим, запевняв доктор геологічних наук, професор і директор гемологічного центру Дніпропетровської гірничої академії Петро Баранов, Україна зробила для себе ще більше відкриття: рідкісні каміння в її надрах – теж неймовірно багатство, яким володіє і має якомога швидше приступати користуватися та розпоряджатися собі на благо!

Власне, не було це ніби і великим секретом, бо що є у нас топаз, берил, кварц, агат, гірський кришталі, яшма, янтар (бурштин), рубін і багато інших самоцвітів, відомо давно. Та тільки й того, уточнював Петро Миколайович, що існує сякий-такий перепис-облік кам'яних покладів, які занесені в реєстр, і не більше. Пошуком нових та розробкою існуючих Україна не займається. Тим паче? фатально і собі на шкоду не займається ювелірною обробкою скарбів, які там і тут у нас під ногами лежать. Натомість везе з Уралу, Якутії – звідки завгодно, лише не помічає своїх.

І перш за все, каже і сьогодні Петро Баранов, обминає надра того ж Криворіжжя. Каже не даремно. Ще років тридцять тому автору цих рядків довелось побувати у геологічній залі тодішнього у Кривому Розі Будинку науки і техніки. Чого там тільки не побачили! Вперше оглядав кілька сот різних кольорами, відтінками і малюнками каменів та мінералів. І не йняв віри, що усі вони знайдені тут, у покладах залізних руд. Каміні-самоцвіти чарували і вражали, дарували естетичну насолоду та радість. Чого варті були зразки димчатого кварцу! Неначе не земного, а космічного походження – з інших планет. Їх навіть і називали «місячними». А ще показали геть неповторний мінерал, який виблискував і мінився, здавалося, усіма мислимими і немислимими кольорами – «тигрове око», як його величають ювеліри світу. Належить до рідкісних, пояснили мені тоді, бо досі знаходили його лише біля Драконових гір у Південній Африці. Але ось це «тигрове око», виставлене у Кривому Розі, виявили у керні геологорозвідників, котрі обстежували підземні залізні поля Кривбасу. Більше того,

якщо у надрах Драконових гір трапляються лише «тигрові очі», то криворізьких «очей», придатних для виготовлення диво-прикрас і сувенірів, набагато більше. Тут їх цілий набір – і «соколине око» є, і «бичаче», і «яструбине». То «котяче», відкрите зовсім недавно, й потогів, погодьтеся, не має собі ціни, якщо його більше ніде не знаходять.

Хоч серед рідкісних на планеті коштовних мінералів, яких найбільше у тутешніх надрах – це гермагит-краватик. Зовні він дійсно схожий на згусток запеченої крові. Та одне діло, що густо-червоний колором, інше, що коли прикладати до рани, зупиняє кровотечу. Не випадково, мабуть, наука, котра вивчає мінерали та камені, зветься гемологією. Вслухайтесь у співзвучність з такими термінами, як гемоглобін, гемолімфа чи й гематологія! Зрештою, в давньогрецькій мові гем – це кров, а гема – дорожочинний камінь. Каміння наші предки вважали кров'ю землі. Тоді чи знаєте ви легенду про те, звідки взялася криворізька залізна руда? Наче жило тут колись роботяще плем'я, та його спіткала біда – велика посуха, яка нищила усі посіви. Голод здавався неминучим. А в найбільшій жінки підросла донька – красуня Рудана. Була на виданні, і в неї закохався найбагатший юнак. Та Рудана дізналася, що коли найвродливіша дівчина племені зійде на крутий берег Саксагані, поцілять в неї громи та блискавки, але зате пролетиться дощ, який врятує посіви. Рудана не вагалася ні хвилини. Справді вдарив грім та почалася злива. Однак і земля на горі раптом розступилася, і поглинула назавжди

сміливу дівчину. Її кров, закам'янівши в надрах, і стала наче червоною залізною рудою...

А в експозиції коштовних каменів, яку й сьогодні можна бачити у Кривому Розі, найбагатша колекція – «Залізисті кварцити». Це і є звичайна – або «рядова» – залізна руда, яку обминають і до цих пір залишають у надрах гірники басейну. Оскільки кварцити бідні на вміст металу. Зате на вигляд візерунчасті, з прожилками найрізноманітніших кольорів. Так от, насправді криворізькі кварцити – це яшма. Джеспіліт, як її називають англійською мовою. Джеспіліт же неймовірно ціниться ювелірами світу, а криворізький ще й набагато, якщо так можна сказати, ювеліропримочніший, скажімо, від уральського. Все той же Петро Баранов стверджує, що в Україні давно пора створювати свою «Джеспілітову кімнату» – вона нічим не поступатиметься знаменитим російським «Бурштинівій» та «Малахитовій».

ДАВАЙТЕ згадаємо, що людство почало своє земне існування з того, що взяло до рук камінь. Він був першим знаряддям, яке вчили наших пращурів далеких пращурів, добувати вогонь і тепло, годуватися і боронитися. Та й камінним віком не скінчилося для них використання твердих мінералів. Якщо хтось гадає, наче неповторні коштовні камені служили лише окрасою для жінок, зброєю, коней та помешкань, той дуже помиляється. Каміні тайли в собі багато загадок, прикмет і вірувань. Були талісманами, оберегами, символами та виразниками долі. Як і носіями магічних властивостей для ча-

кдувань. Нарешті й джерелами довшеної та вічної краси, якої прагнули усі покоління і цивілізації. Але не лише краси – істини також. Камінною пробою, нарідним каменем точніше, люди перевіряли себе. Одні закликали кидати каміння в них, якщо вони недобрі чи несправедливі, інші – не кидати каміння у себе подібних, якщо хочуть залишатися людьми. І хто тримає камінь за пазухою, того зневажали. Або якщо хтось в гарячці волів каменя на камені не липати, більшість однак прагнула іншої впертості для своєї вдачі. Пам'ятаючи, що крапля за краплиною і камінь довбає та руйнує. Хоч скільки не перечипалося людство, набиваючи гуді, об камінь спотикання, воно весь час без втоми і спини шукало філософський камінь, аби осмислювати своє буття на білому світі. І коли стверджують, що й каміння заволає, якщо уривається терпець або коїться зло і через край вирують емоції, то це таки так. І Кам'яний гість чи Камінний господар – пригадайте нашу Лесю Українку! – страшні тільки тому, що людству випадає постійно боротися зі злими силами і кривдою за правду та добро. До чого й кликав по суті український народ Каменярь Іван Франко!

А тепер знайте, що залізна руда за своєю структурою не що

інше, як камінь. Червоним каменем і називали криворізьку, коли півтора століття тому розпочинався її видобуток. Але й це ще не все. Людство знає, як виникли родовища нафти і газу, вугілля та усіх інших покладів, а ось як утворилися залізні руди, досі не відомо. Наука досі не може однозначно витлумачити їх походження. Причому, на Земній кулі залізних басейнів зовсім мало, і всі вони не вельми схожі між собою – нараховується чотири типи за геологічною різницею. Криворізький, до речі, найунікальніший – на всі інші найбільше ще не схожий. А відомо, доки не знайдуть мільярди років існування наша Сонячна система, обертаючись навколо центру Галактики, чотири рази пересікала залізисто-пилову туманність зіркового шляху, який ми називаємо Молочним або Чумацьким. Сьогодні звісно й більше: з тієї туманності черпає метеорити й потік сузір'я Дракон. То чи не дарунки це нам Всесвіту – чотири різних за будовою та наповненням басейни залізної руди? Адже вони дійсно ще й повні коштовних каменів і мінералів, якими бомбардувала планету залізиста туманність.

Петро Баранов в гірничій академії старається з усіх сил, аби зацікавити державу самоцвітами з рідких надр. Створив центр діагностики коштовних каменів та методів їх художньої обробки і виготовлення ювелірних виробів та витворів мистецтва. Печаток, кулонів, обручок і медальйонів, брошок, ваз і всіляких міні-панно, скриньок та настільних приладів, фігурок птахів та звірів і тому подібного. Але все це лишається не затребуваним. З ініціативи Петра Миколайовича вперше в Україні почали готувати і дипломованих фахівців з гемології. Однак дуже престижну й поширену у світі спеціальність у нас не внесено навіть у вітчизняний реєстр професій і тарифів їх оплати.

То, може, пора нарешті схаменутися і збанути, що з часами розкидати камені треба закінчувати, пора натомість камені збирати?

Микола ОМЕЛЯНЕНКО.

Великому харчовому підприємству потрібні оператори технологічних установок, вантажники смт Солоне, 067-544-61-31

ПОТРІБНІ повар, посудомийка, сантехнік, прибиральниця на Азовське море. 050-374-14-63, 096-990-80-80

Пишіть:
49000, м. Дніпро,
вул. Воскресенська, 41, оф. 109

Дзвоніть:
(056) 786-02-21,
098-183-00-18,
050-850-72-74

Передплатити «Фермер Придніпров'я» до кінця 2018 року можна у будь-якому поштовому відділенні області до 25 липня. Передплатний індекс 60092.